

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO RŪMAI

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

2025-05-06 Nr. 1.05-0216

DĖL TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai (toliau – Rūmai) pakartotinai išnagrinėjo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektą Nr. 25-2622(2), kuriuo siūlomas Žemės įstatymo Nr. I-446 2, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 13¹, 22, 23, 30¹, 31, 32, 36¹, 36², 37, 39, 40, 45, 47, 49, 50, 51, 52, 66 str. pakeitimo ir Įstatymo papildymo 67 str. įstatymo projektas Nr. 25-2617(2), Žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 4, 16, 18, 19, 20 ir 21 str. pakeitimo įstatymo projektas Nr. 25-2619(2), Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 15 ir 27 str. pakeitimo įstatymo projektas Nr. 25-2620(2) (toliau – Projektai) ir teikia šias pastabas.

Žemės įstatymo projekto 2 straipsnyje nurodyta, kad savivaldybės taptų ne tik miestų ir miestelių teritorijų ribose esančios valstybinės žemės, bet visos savivaldybės teritorijoje esančios valstybinės žemės patikėtiniu. Rūmų požiūriu, valstybinės žemės ūkio paskirties žemės perdavimas savivaldybėms patikėjimo teise yra ydingas dėl žemiau nurodytų priežasčių:

1) Savivaldybės, veikdamos lokaliai (fragmentuotai) ir turėdamos glaudžius ryšius su tam interesų grupėmis, gali sprendimus dėl žemės nuomos, pardavimo ar perdavimo naudoti protekcionistiniais tikslais, suteikdamos prioritetą ne pagal objektyvius kriterijus, o pagal asmeninius ar politinius interesus. Tai iškreiptų konkurenciją ir sudarytų nevienodas sąlygas skirtingiems ūkio subjektams;

2) Valstybinės žemės valdymas yra strateginis nacionalinio saugumo ir maisto savarankiškumo klausimas. Perdavus žemės ūkio paskirties žemės valdymą savivaldybėms, sprendimai būtų priimami fragmentuotai, trumpalaikiu ar lokaliu principu, o ne vadovaujantis ilgalaikiais valstybės interesais. Tokia decentralizacija silpnintų valstybės galimybes vykdyti vieningą ir tvarią žemės ūkio politiką. Taip pat numatyti pakeitimai gali sukelti žemės paskirties keitimo, prioritetų skirstymo ir ūkininkų interesų nepaisymo riziką, ypač jei savivaldybės (atsižvelgiant į jų strategijas) orientuosis į urbanistinę plėtrą, komercinių projektų vystymą, o ne į žemės ūkio veiklos plėtrą;

3) Atkreiptinas dėmesys, kad savivaldybės šiai dienai neturi pakankamai kompetencijos, žmogiškųjų resursų ir patirties, kad galėtų efektyviai vykdyti žemės valdymo funkciją, pvz. žemės gražinimo procesus, nuomos sutartis, žemės panaudojimo kontrolę, skaidrumo užtikrinimą ir kt. Todėl nepakankamas pasirengimas sąlygos galimus procedūrinius pažeidimus, teisinius ginčus ir kt.;

4) Lietuvos Respublikos Specialiųjų tyrimų tarnybos ataskaitose akcentuojama, kad žemės valdymas – jautri sritis, kurioje korupcijos pavojus ypač didelis. Perdavus žemės patikėtinio funkcijas savivaldybėms, atsirastų daugiau galimybių daryti spaudimą sprendimų priėmėjams vietiniu lygiu, veikti per pažintis ar interesų grupes. Tai neigiamai paveiktų visos žemės ūkio sistemos skaidrumą ir patikimumą;

5) Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė 2022 m. valstybinio audito ataskaitoje („Valstybinės žemės valdymas“) nurodė, kad valstybinės žemės valdymo sistema nėra pakankamai efektyvi net ir centralizuotai, todėl perdavimas į dar labiau fragmentuotą struktūrą – savivaldybių lygmenį – didintų neefektyvumo ir neskaidrumo riziką;

Chamber of Agriculture of the Republic of Lithuania

Asociacija
Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
Kodas 135199748
K. Donelaičio g. 2, LT-44213 Kaunas, Lietuva, Lithuania

Tel. (8 37) 400 351
Phone +370 37 400 351
Faks. (8 37) 400 350
Fax +370 37 400 350
El. paštas zur@zur.lt

<http://www.zur.lt>
PVM mokėtojo kodas LT351997412
Atsiskait. sąskaita Nr. LT717300010002241806
AB Swedbank bankas, banko kodas 73000

6) Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas (2002 m. spalio 22 d. nutarimas) yra pažymėjęs, kad valstybės turtas, įskaitant žemę, turi būti valdomas efektyviai, skaidriai ir laikantis vieningos politikos, o ne fragmentuotai ar savivaldybių interesų pagrindu.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Projektuose siūlomas valstybinės žemės ūkio paskirties žemės perdavimas savivaldybėms patikėjimo teise neatitinka Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintų valstybės turto valdymo principų, kelia grėsmę viešajam interesui, žemės ūkio politikos vientisumui, didina korupcijos riziką ir pažeidžia teisėtų lūkesčių ir konkurencijos principus, todėl siūlome tobulinti valstybinės žemės valdymo procesus, kad jie atlieptų žemės ūkio subjektų teises bei teisėtus lūkesčius.

Pagarbiai

Direktorius

Sigitas Dimaitis